

Naszym Czytelnikom i Przyjaciółom życzymy,
by atmosfera Świąt Bożego Narodzenia – nadzieja, spokój i radość –
towarzyszyła Im przez cały Nowy Rok 2011

50-LECIE CMM

Jubileuszowa uroczystość

Ukoronowaniem całorocznych obchodów jubileuszu 50-lecia CMM była uroczystość zorganizowana 10 grudnia w głównej siedzibie CMM w Spichlerzach na Ołowiance. Uczestniczyło w niej duże grono przyjaciół, współpracowników oraz byłych i obecnych pracowników Muzeum. Wśród dostojnych gości znaleźli się m.in. marszałek Senatu Bogdan Borusewicz, wiceminister infrastruktury Anna Wypych-Namiołko, radca ministra kultury i dziedzictwa narodowego Małgorzata Bociąga, poseł Jan Kulas, wicewojewoda pomorski Michał Owczarczak, prezydent Gdańska Paweł Adamowicz, konsul generalny RFN w Gdańsku Joachim Bleicker, liczna grupa konsulów honorowych, przedstawiciele Marynarki Wojennej, Urzędu Morskiego, Instytutu Bałtyckiego, Polskiego Towarzystwa Nautologicznego, zaprzyjaźnionych muzeów, a także prezesi Towarzystw Przyjaciół: CMM, „Daru Pomorza”, Statku-Muzeum „Sołdek”. Przybyli pierwsi pracownicy Muzeum: Tomasz Czayka (jednocześnie współzałożyciel Towarzystwa Przyjaciół Muzeum Morskiego w Gdańsku w 1958 roku) i Eleonora Zbierska, a także emerytowany dyrektor CMM doc. dr hab. Andrzej Zbierski i wicedyrektor Teresa Boguszewska. Uroczystość otworzył przewodniczący komitetu organizacyjnego obchodów jubileuszu 50-lecia CMM, prof. dr hab. Bolesław Mazurkiewicz. Na początek zebrani wysłuchali koncert f-moll Fryderyka Chopina w wykonaniu pianisty Sławomira Wilka oraz kwintetu ORANA. Po tej wyjątkowej uczcie muzycznej odbyła się główna część obchodów. Rozpoczęły ją przemówienie dyrektora CMM dra Jerzego Litwina oraz projekcja okolicznościowego filmu dokumentalnego Marka Kańskiego o historii Muzeum. Przemówienia oficjalnych gości i nadesłane adresy, z których część odczytano w czasie obchodów, pełne były słów uznania dla dorobku CMM. Na ręce dyrektora CMM przekazano wiele pamiątkowych upominków, a przedstawiciele państwowych i lokalnych władz otrzymali medale 50-lecia CMM. Dwaj dyrektorzy Muzeum – poprzedni i obecny – uhonorowani zostali srebrnymi medalami „Zasłużony Kulturze *Gloria Artis*”, natomiast kilkudziesięciu pracowników CMM otrzymało odznaczenia państwowe i resortowe oraz dyplomy „Za długoletnią służbę”. Po części oficjalnej, przy urodzinowym torcie i innych przysmakach, przyszedł czas na wspomnienia kilku już pokoleń morskich muzealników...

Pierwsza część uroczystości: koncert f-moll Fryderyka Chopina w wykonaniu pianisty Sławomira Wilka i kwartetu ORANA. Fot. Bernadeta Galus

Początek części oficjalnej – wystąpienie dyrektora CMM dra Jerzego Litwina. Fot. Bernadeta Galus

Iwona Pomian, kierownik Działu Badań Podwodnych i Mirosław Brucki, kierownik Pracowni Konserwacji Modeli otrzymali Złoty Krzyż Zasługi z rąk wicewojewody pomorskiego Michała Owczarczaka. Fot. Bernadeta Galus

Emerytowany dyrektor CMM doc. dr hab. Andrzej Zbierski dekorowany srebrnym medalem „Gloria Artis” przez radcę ministra w MKiDN Małgorzatę Bociągę. Fot. Bernadeta Galus

Urodzinowe prezenty

Spośród licznych darów i pamiątek, przekazanych z okazji jubileuszu CMM na ręce dyrektora dra Jerzego Litwina, dwa zasługują na bliższą prezentację. Towarzystwo Przyjaciół CMM ofiarowało obraz zatytułowany „Nokturn z żagłowcem w porcie”, przedstawiający widok portu gdańskiego nocą, z żagłowcem zacumowanym do nabrzeża. Jego autorem jest Alfred Scherres

(1864-1924), malarz-pejzażysta urodzony w Gdańsku; studiował w Akademii w Berlinie (1885-86), w Królewcu (1886-89) oraz Karlsruhe (1889-92) u H. Baischa oraz G. Schönlebera. Nie mniej atrakcyjny jest model statku badawczego „Baltica”, zbudowanego w 1993 roku przez Stocznnię Remontową „Nauta” S.A. w Gdyni dla Morskiego Instytutu Badawczego. Model przekazany został do zbiorów CMM przez przedstawicieli Stoczni „Nauta”.

Prezes TP CMM dr Fryderyk Tomala i dyrektor CMM dr Jerzy Litwin w urodzinowym prezencie: obrazem pędzla Alfreda Scherresa. Fot. Bernadeta Galus

Wydawnictwa jubileuszowe

50 lat istnienia instytucji to znakomita okazja do dokonania podsumowań i zaprezentowania jej dotychczasowej działalności. Taką rolę spełnia najnowsze wydawnictwo CMM – bogato ilustrowany album autorstwa dra Jerzego Litwina pt. „Centralne Muzeum Morskie w Gdańsku”, wydrukowany dzięki finansowemu wsparciu Towarzystwa Przyjaciół CMM. Z kolei Liliana Giełdon i dr Monika Jankiewicz-Brzostowska z Działu Sztuki Marynistycznej przygotowały pierwszy z planowanych tomów katalogujących całość kolekcji tego Działu: „Katalog malarstwa i rysunku ze zbiorów CMM”, który poza informacyjnymi fotografiami czarno-białymi wszystkich opisywanych dzieł sztuki zawiera też 120 reprodukcji barwnych najciekawszych z nich. Autorem trzeciej wydanej na 50-lecie CMM publikacji jest dr Waldemar Ossowski z Działu Badań Podwodnych CMM, który podsumował kilkuletnią pracę nad zabytkami dawnego szkutnictwa rzeczynego w tomie zatytułowanym „Przemiany w szkutnictwie rzeczynym w Polsce. Studium archeologiczne”, wydanym w serii „Prace Centralnego Muzeum Morskiego w Gdańsku”.

WYSTAWY

Morze w fotografii

Od 15 grudnia w Spichlerzach na Ołowiance oglądać można plon V Ogólnopolskiego Konkursu Fotograficznego „Morze” im. Jana Gackowskiego, zorganizowanego przez Gdańskie Towarzystwo Twórczości Fotograficznej. Z niemal tysiąca fotografii nadesłanych na konkurs, jury w składzie Maciej Kostun, Eugeniusz Nurzyński i Janusz Rydzewski zakwalifikowało na pokonkursową ekspozycję 153 prace 82 autorów. Jak podkreślono w werdykcie, tegoroczną edycję konkursu cechował wyjątkowo wysoki poziom artystyczny, toteż poza trzema nagrodami i wyróżnieniami przyznano także dyplomy Związku Polskich Artystów Fotografików oraz Gdańskiego Towarzystwa Twórczości Fotograficznej. Pokazywane prace wykonane zostały różnymi technikami, a ich autorzy prezentują wysoce zindywidualizowane podejście do tematu, fotografując najczęściej styk opanowanego przez człowieka łądu z nieujarzmionym morskim żywiołem. Doskonałym tego przykładem jest zdobywca pierwszej nagrody, Sebastian Bać z Gdyni, którego zestaw trzech ekspresyjnych czarno-białych fotografii o wspólnym tytule „Sztorm” przedstawia zalewany falami gdyński bulwar nadmorski. Wystawę oglądać będzie można do 30 stycznia 2011 roku.

DZIAŁALNOŚĆ EDUKACYJNA

Nieznany św. Mikołaj

19 grudnia odbyło się przedświąteczne spotkanie z cyklu „Program dla Rodzin”. Tym razem przebiegło ono pod hasłem „Nieznana historia świętego Mikołaja”. Zajęcia odbyły się w ciepłej, prawdziwie świątecznej atmosferze. Przybyłe rodziny zaznajamiały się z legendą o świętym Mikołaju – biskupie z Miry, patronie marynarzy, rybaków, żeglarzy, flisaków oraz pielgrzymów i podróżnych: na tę okazję z Działu Sztuki CMM została specjalnie udostępniona ikona „Św. Mikołaj Cudotwórca”. Później dzieci wspólnie z rodzicami wykonywały ozdoby choinkowe o tematyce morskiej – origami z papieru (ryby, statki), a także figurki z kolorowej masy solnej.

W szkole o nurkowaniu

Na zaproszenie Szkoły Podstawowej Nr 40 im. K.O. Borchardta w Gdyni oceanograf i kierownik badań podwodnych CMM Wojciech Joński przeprowadził lekcje muzealne z klasami 5 i 6. Zajęcia, które odbyły się w szkolnej Sali Tradycji, miały na celu przedstawienie historii nurkowania i archeologicznych badań podwodnych prowadzonych przez CMM oraz zaprezentowanie klasycznego i niezależnego sprzętu nurkowego. Podobne zajęcia – ze względu na duże zainteresowanie uczniów – planowane są także w przyszłości.

WSPÓŁPRACA Z ZAGRANICĄ

„1 morze – 4 opowieści” w Karlskronie

Do 28 listopada trwała w CMM wystawa czasowa „1 morze – 4 opowieści”, przygotowana w ramach europejskiego projektu SeaSide. Zgodnie z harmonogramem następnym miejscem jej prezentacji jest Muzeum Marynarki Wojennej w Karlskronie. 6-7 grudnia całość wystawy – eksponaty i stelaże – została przewieziona promem pod opieką Jadwigi Klim, która była współautorką scenariusza ekspozycji oraz jej komisarzem w CMM. Duże uznanie naszej koleżanki zyskał sprawny rozładunek transportu w szwedzkim muzeum, a to dzięki użyciu nowoczesnego sprzętu oraz funkcjonalnemu rozplanowaniu przestrzeni w budynku. Otwarcie ekspozycji odbyło się 15 grudnia. Uczestniczyli w nim dyrektor CMM dr Jerzy Litwin i prezes Towarzystwa Przyjaciół CMM dr Fryderyk Tomala, którzy przy okazji tego pobytu w Karlskronie omówili też możliwości dalszego rozwoju współpracy z partnerami znad Bałtyku zaangażowanymi w projekt SeaSide.

Replika wiciny

Litewskie Muzeum Morskie w Kłajpedzie, po sukcesie programu „Powrót kuren”, którego celem było ponowne wprowadzenie tych tradycyjnych jednostek na wody Zalewu Kurońskiego, zamierza podjąć się kolejnego wyzwania: budowy repliki wiciny, jednostki spławowej z Niemna z XVI-XIX w. Niestety, na przeszkodzie stoi brak materiałów źródłowych dokumentujących szczegóły konstrukcyjne tych statków. 21 grudnia delegacja kłajpedzkiego Muzeum przybyła do CMM, gdzie przeprowadziła na ten temat rozmowy z dyrektorem, drem Jerzym Litwinem, autorem kilku opracowań dotyczących statków typu wicina. Przypomnijmy, że właśnie w CMM powstał model wiciny, który wykonał Jarosław Kosmański z Pracowni Konserwacji Modeli, a który już od 2011 roku będzie prezentowany w Muzeum Wisły w Tczewie.

ZAPROSZENIA

Nadmorskie krajobrazy

11 stycznia o godz. 15 zapraszamy do Spichlerzy na Ołowiance na otwarcie wystawy obrazów współczesnej grupy Norddeutsche Realisten, przedstawiających nadmorskie pejzaże z okolic Łeby, gdzie w 2010 roku odbył się plener niemieckich artystów. Ekspozycja trafiła do CMM z Miejskiej Biblioteki Publicznej w Łebie, której przekazana została przez konsulata Republiki Federalnej Niemiec w Gdańsku.